

Sygn. akt I ACa 478/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jolanta Terlecka
Sędzia:	SA Alicja Surdy (spr.)
Sędzia:	SO del. Ewa Bazelan
Protokolant	st.sekr.sądowy Dorota Kabala

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2013 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa S. W. i K. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej (...)w W.

o odszkodowanie

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w R.

z dnia 28 marca 2013 r., sygn. akt I C 451/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach I, IV i V w ten sposób, że powództwo oddala w całości i zasądza od powodów S. W. i K. K. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej (...)w W. kwoty po 2.258,50 zł (dwa tysiące dwieście pięćdziesiąt osiem złotych pięćdziesiąt groszy) tytułem kosztów procesu oraz w punkcie III w ten sposób, że nakazuje ściągnąć od powodów S. W. i K. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w R.kwoty po 207,75 zł (dwieście siedem złotych siedemdziesiąt pięć groszy) tytułem kosztów sądowych tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa;

II. zasądza od powodów S. W. i K. K. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej (...) (...)w W. kwoty po 3.217,50 zł (trzy tysiące dwieście siedemnaście złotych pięćdziesiąt groszy) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 478/13

UZASADNIENIE

W sprawie z powództwa S. W. i K. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej (...)w W. o zapłatę kwoty 97.000 zł Sąd Okręgowy

w R. wyrokiem z dnia 28 marca 2013 r. zasądził od pozwanego ubezpieczyciela na rzecz każdego z powodów kwoty po 37.350 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 czerwca 2010 r., w pozostałej części powództwo oddalił i zasądził od pozwanego koszty procesu: w kwocie 6.297 zł na rzecz powódki S. W. oraz w kwocie 2.417 na rzecz powoda K. K.. Nakazał ściągnąć od pozwanego Towarzystwa (...) na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w R.) kwotę 415,50 zł tytułem kosztów poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa na opinie biegłych.

Pozwem 7 marca 2011 r. powodowie S. W. i K. K., po ostatecznym sprecyzowaniu żądania, wnosili o zasądzenie na ich rzecz od pozwanej (...) S.A. (...) w W. kwot po 48.500 zł dla każdego z powodów (łącznie 97.000 zł) z ustawowymi odsetkami od dnia 24 kwietnia 2010 r. oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, iż dochodzą zapłaty w wykonaniu zawartej przez nich z pozwaną Spółką dobrowolnej umowy ubezpieczenia autocasco pojazdu N.o nr rej. (...), który w dniu 24 kwietnia 2010 r. został skradziony.

Pozwany (...) S.A.(...)w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów procesu. Pozwany wskazał, iż powodowie nie mają legitymacji procesowej do dochodzenia od pozwanego zapłaty kwoty 97.000 zł bowiem w dniu 25 maja 2009 r. zawarli z (...) Bank S.A. umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz cesji praw z polisy AC przedmiotowego pojazdu. Nadto w ocenie pozwanego powództwo jest nieuzasadnione i powinno zostać oddalone z uwagi na treść § 8 ust. 3 pkt 8 OWU.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Powodowie S. W. i K. K. byli współwłaścicielami samochodu osobowego marki N.o numerze rejestracyjnym (...), który został wyprodukowany w 2007 r. na rynek amerykański. Na teren Polski przedmiotowy pojazd został sprowadzony w stanie uszkodzonym w 2008 r., po sprowadzeniu został naprawiony, a następnie w dniu 18 maja 2008 r. sprzedany pośrednikowi w handlu pojazdami (...) P. R. w R., u którego powodowie zakupili przedmiotowy samochód w dniu 25 maja 2009 r. za kwotę 96.000 zł. Powodowie kupili pojazd z jednym kompletem oryginalnego kluczyka.

W dniu 25 maja 2009 r. powodowie zawarli z (...) Bank S.A. we W. umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz cesji praw z polisy AC. Zgodnie z treścią zawartej umowy powodowie jako przewłaszczający przenieśli na bank udział w prawie własności pojazdu w 49/ 100 części. Następnie w dniu 26 maja 2009 r. powodowie zawarli z (...) S.A. (...)w W. umowę ubezpieczenia przedmiotowego pojazdu od utraty, zniszczenia lub uszkodzenia (Autocasco) na okres od dnia 27 maja 2009 r. do dnia 26 maja 2010 r., określając sumę ubezpieczenia na kwotę 96.000 zł. Zakres ubezpieczenia obejmował również ryzyko kradzieży samochodu, a powodowie we wniosku ubezpieczeniowym podali, że dysponują jednym kluczem oryginalnym, opłacili też należną składkę.

W dniu 24 kwietnia 2010 r. samochód stanowiący własność powodów został skradziony przez nieznaną sprawców z ulicy (...) w K.. Postanowieniem z dnia 25 sierpnia 2010 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej (...)umorzył dochodzenie w sprawie kradzieży z włamaniem w dniu 24 kwietnia 2010 r. przedmiotowego samochodu na szkodę S. B., K. K. oraz (...) Bank S.A. we W., tj. o przestępstwo określone w art. 279 § 1 kk wobec niewykrycia sprawców przestępstwa.

Powód K. K. w dniu 26 kwietnia 2010 r. dokonał zgłoszenia kradzieży pojazdu u pozwanego. Pismem z dnia 21 maja 2010 r. pozwany poinformował powodów, iż brak jest podstaw do wypłaty odszkodowania za kradzież pojazdu, z uwagi na to, iż klucz przedłożony przez powodów był kopiowany oraz treść § 13 ust. 10 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia (...) Komunikacja stanowiących integralną część zawartej między stronami umowy ubezpieczenia (zwanych dalej: „OWU”).

Według opinii biegłego z zakresu mechanoskopii i traseologii P. S. znajdujący się w aktach sprawy klucz jest kluczem oryginalnym, stosowanym w samochodach marki N. (...). Jednak bez samochodu

nie jest możliwe ustalenie, czy część elektroniczna klucza sterująca zamkami samochodu i uruchamianiem silnika oraz część mechaniczna służąca wyłącznie do awaryjnego otwarcia drzwi pojazdu bez możliwości uruchomienia silnika, pochodzą od samochodu o nr rej. (...). Nie jest też możliwe ustalenie, czy część elektroniczna znajdującego się w aktach sprawy klucza była kopiowana. Natomiast część mechaniczna klucza była kopiowana, ale ustalenie kiedy, a szczególnie czy przed 27 maja 2009 r. nie jest możliwe, podobnie jak nie jest możliwe ustalenie czy po kopiowaniu klucz był używany.

Biegły sądowy J. Ł. działający w imieniu (...) S.A. oddział R. ustalił wartość rynkową samochodu osobowego marki N. (...) o nr WR (...) w dniu kradzieży tj. w dniu 24 kwietnia 2010 r. na kwotę 74.700 zł.

Wskazując jako podstawę odpowiedzialności pozwanego art. 805 k.c., zgodnie z treścią którego przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę, Sąd Okręgowy podniósł, że sporne pomiędzy stronami było czy pozwany ponosił względem powodów odpowiedzialność

z tytułu kradzieży pojazdu oraz wysokość należnego powodowi odszkodowania. Pozwany kwestionował obciążający go obowiązek wypłaty odszkodowania, podnosząc, że nie ponosi odpowiedzialności za szkodę, ponieważ klucz do skradzionego pojazdu będący w posiadaniu powódki S. W. nie był kluczem oryginalnym lecz skopiowanym, o czym powodowie

nie poinformowali pozwanego w momencie zawierania umowy ubezpieczenia. Pozwany powoływał przy tym treść § 13 ust. 5 pkt 3 OWU, z którego wynikało,

że w czasie trwania umowy Ubezpieczający i osoby uprawnione do korzystania

z pojazdu, a także Ubezpieczony, jeżeli wiedział, że umowę zawarto na jego rachunek, obowiązani są do powiadomienia C. o utracie lub skopiowaniu kluczyków lub innego urządzenia przewidzianego przez producenta pojazdu

do uruchomienia silnika lub odblokowania zabezpieczeń przeciwkradzieżowych,

a także o wymianie kluczyków do takiego urządzenia. Natomiast zgodnie z treścią § 13 ust. 10 OWU jeżeli na podstawie badań zleconych przez C. okaże się, że w okresie ubezpieczenia kluczyki lub inne urządzenia przewidziane przez producenta pojazdu do uruchomienia silnika lub odblokowania zabezpieczeń przeciwkradzieżowych zostały skopiowane, a ubezpieczający lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu nie powiadomiła o tym fakcie C., C. odmówi wypłaty odszkodowania za szkodę powstałą wskutek kradzieży pojazdu, jego części lub wyposażenia dodatkowego.

Stanowisko pozwanego w tym przedmiocie nie zasługiwało w ocenie Sądu na aprobatę ponieważ:

1) z treści opinii biegłego z zakresu mechanoskopii i traseologii P. S. wynika, iż znajdujący się w aktach sprawy klucz jest kluczem oryginalnym, stosowanym w samochodach marki N. (...);

2) powodowie przy zakupie pojazdu otrzymali jeden klucz i nie mieli żadnych podstaw do podejrzewania, że nie jest on oryginalny lub że został skopiowany, w związku z czym nie zgłaszali takiego faktu ubezpieczycielowi;

3) w momencie zawierania umowy ubezpieczenia pozwany nie kwestionował oryginalności klucza do przedmiotowego pojazdu, zakwestionował go dopiero w momencie zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego.

Uznając tym samym, że brak było obiektywnych podstaw do przyjęcia,

iż powodowie nie wywiązali się z wymogów określonych w § 13 ust. 5 pkt 3 OWU, Sąd podzielił jednocześnie stanowisko pozwanego co do sposobu wyliczenia wysokości odszkodowania. Zgodnie bowiem z § 14 ust. 1 OWU w przypadku powstania szkody całkowitej lub kradzieży pojazdu górną granicę odszkodowania stanowi wartość rynkowa pojazdu w dniu powstania szkody

nie większa jednak niż suma ubezpieczenia. Także w orzecznictwie przyjmuje się, że co do zasady, zakład ubezpieczeń obowiązany jest wypłacić poszkodowanemu odszkodowanie odpowiadające poniesionej szkodzie, a nie kwotę równą określonej w umowie sumie ubezpieczenia (wyrok SN z dnia 19 lipca 2000 roku, sygn. akt II CKN 1068/00, niepubl.).

Na podstawie opinii biegłego sądowego J. Ł. Sąd Okręgowy ustalił, że wartość pojazdu w chwili kradzieży wynosiła 74.700 zł

i wartość ta odpowiadała wartości rynkowej pojazdu z uwzględnieniem jego cech indywidualnych (§ 2 ust. 34 OWU), a w konsekwencji przedstawiała wysokość należnego powodowi odszkodowania. W związku z powyższym żądanie powodów wykraczające ponad rzeczywistą wartość pojazdu, i w istocie zmierzające do zasądzenia kwoty odpowiadającej sumie ubezpieczenia (ustalanej w umowie na kwotę 96.000 zł), uznał za nieusprawiedliwione i orzekł jak w punktach I i II wyroku.

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c., przy czym za datę początkową wymagalności roszczenia przyjął dzień 28 czerwca 2008 r.,

tj. datę pisma, w którym pozwany ostatecznie odmówił powodowi wypłaty dochodzonego odszkodowania.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., dokonując stosunkowego ich rozdzielenia. W związku z powyższym, i mając na uwadze fakt, iż tytułem zaliczek na opinie biegłych powodowie wpłacili łącznie kwotę 900 zł, zaś pozwany kwotę 500 zł, w punkcie III wyroku Sąd nakazał ściągnąć od (...) S.A. (...) w W. na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w R. kwotę 415,50 zł tytułem pozostałych kosztów tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa na opinie biegłych.

Na zasądzoną w punkcie IV wyroku od pozwanego na rzecz powódki S. W. kwotę 6.297 zł złożyły się koszty opłaty od pozwu w kwocie 3.880 zł, liczone od wygranej części powództwa oraz koszty wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 2.400 zł i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Na zasądzoną w punkcie V wyroku od pozwanego na rzecz powoda K. K. kwotę 2.417 zł złożyły się koszty wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 2.400 zł i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

W apelacji pozwany (...) Spółka Akcyjna (...) w W., zaskarżając wyrok w całości, zarzucał:

1. Naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie:

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez nierozważenie całości zebranego materiału i brak jego wszechstronnego rozważenia, w szczególności zaś zawartej przez powodów w dniu 25 maja 2009 r. z (...) Bank S.A. we W. umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz umowy cesji praw z polisy AC pojazdu marki N. (...) o numerze rejestracyjnym (...), a w konsekwencji pominięcie, że (...) Bank S.A. we W. jest z mocy zawartej z powodami umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie współwłaścicielem przedmiotowego pojazdu w 49/100 częściach oraz uprawnionym na podstawie umowy cesji praw z umowy ubezpieczenia Autocasco,
- art. 230 k.p.c. poprzez pominięcie, iż powodowie w sposób konkludentny przyznali fakt, że (...) Bank S.A. we W. jest współwłaścicielem pojazdu marki N. (...) o numerze rejestracyjnym (...) oraz uprawnionym z tytułu praw z umowy ubezpieczenia Autocasco przedmiotowego pojazdu, skoro nie kwestionowali faktu zawarcia z (...) Bank S.A. we W. umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz umowy cesji praw z polisy AC pojazdu;

2. Naruszenie następujących przepisów prawa materialnego:

- art. 509 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie mimo, że powodowie S. W. i K. K. dokonali cesji prawa z umowy ubezpieczenia Autocasco na rzecz (...) Bank S.A.

we W.,

- art. 207 k.c. poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy powodowie S. W. i K. K. zawarli ze (...) Bank S.A. we W. umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie, w wyniku której (...) Bank S.A. we W. stał się współwłaścicielem w 49% pojazdu marki N. (...) o numerze rejestracyjnym (...), skutkiem czego nawet w razie nieuwzględnienia zarzutu braku legitymacji czynnej powodów z uwagi na fakt zawarcia umowy cesji praw z umowy ubezpieczenia Autocasco tego pojazdu na rzecz (...) Bank S.A. we W., legitymacja czynna powodów dotyczy tylko części odszkodowania odpowiadającej ich udziałowi we współwłasności, co odpowiada kwocie 38.097 zł (74.000 zł x 51%).

We wnioskach apelacji pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Apelacja pozwanego (...) Spółki Akcyjnej (...)w W. jest uzasadniona i w całości zasługuje na uwzględnienie.

Słuszny jest przede wszystkim zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. W związku z tym zarzutem apelujący wywodzi, że poprzez brak wnikliwego i wszechstronnego rozważenia zebranego materiału Sąd Okręgowy nie ustalił należycie wszystkich faktów istotnych dla rozstrzygnięcia. Nie ustalił bowiem i nie rozważył należycie treści zawartej przez powodów w dniu 25 maja 2009 r. ze (...) Bank S.A. we W. umowy „przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz cesji praw z polisy AC.”

Przepis art. 227 k.p.c. nie kreuje żadnych obowiązków ani uprawnień jurysdykcyjnych sądu orzekającego. Określa jedynie wolę ustawodawcy ograniczenia kręgu faktów, które mogą, i powinny być przedmiotem dowodu w konkretnym postępowaniu cywilnym. Fakty mające istotne znaczenie w rozumieniu art. 277 k.p.c. to fakty opisane w hipotezach norm prawa cywilnego materialnego, rzadziej prawa procesowego. Właściwie rozumiane prawo materialne określa więc, które dowody są istotne w sprawie i jakie mają znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. W sprawie ustala się tylko te fakty, która wymagają ustalenia. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2008 r., III UK 65/07, Lex nr 459314).

Naruszenie art. 227 k.p.c. powinno się łączyć z naruszeniem innych przepisów, najczęściej art. 217 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie określonego dowodu w wyniku wadliwej oceny, że nie jest on istotny dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2012 r. IV CSK 137/12, LEX nr 1229817; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2012 r. II PK 197/11, LEX nr 197/11). Może też łączyć się z naruszeniem art. 233 § 1 k.c. kiedy sąd nieprawidłowo interpretuje prawo materialne, wskutek tego pomija lub mało wnikliwie ocenia dowody oraz pomija istotne dla rozstrzygnięcia fakty, których ustalenie dowody te uzasadniają, a w konsekwencji, sprzecznie z zebrany materiałem ustala podstawę faktyczną rozstrzygnięcia.

W okolicznościach sprawy Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 25 maja 2009 r. powodowie, S. W. i K. K. zawarli ze (...) Bank S.A. we W. umowę „przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz cesji praw z polisy AC”, na podstawie której Bank stał się współwłaścicielem w 49/100 częściach nabytego przez powodów pojazdu N. (...). Jednocześnie Sąd ten pominął, że przedmiotowa umowa, zgodnie z jej § 2 pkt 1, została zawarta w celu zabezpieczenia wierzytelności Banku z tytułu umowy kredytu na sfinansowanie zakupu samochodu N. (...), rok produkcji 2007, o bliżej określonych danych identyfikacyjnych, i zgodnie z jej postanowieniami powodowie jako właściciele przedmiotowego pojazdu:

a) w ramach umowy przewłaszczenia przenieśli na Bank udział 49/100 części

we własności tego pojazdu, pozostając jego współwłaścicielami w 51/100 części; przy czym Bank zobowiązał się do złożenia oświadczenia o rezygnacji w całości z przewłaszczonego na jego rzecz udziału w razie spłacenia kredytu wraz odsetkami i innymi kosztami zgodnie z umową kredytu (§ 2 pkt 2); natomiast powodowie jako przewłaszczający wyrazili bezwarunkową zgodę

na przejście na rzecz Banku w szczegółowo określonych przypadkach pozostałego im udziału 51/100 części we własności przedmiotowego pojazdu

(§ 2 pkt 3) i niezwłocznego wydania Bankowi na jego żądanie pojazdu wraz

z kompletną dokumentacją, kluczykami i polisą OC i AC (§ 10 ust.1) w celu umożliwienia jego sprzedaży i zaspokojenia wierzytelności z umowy kredytowej; powodowie zatrzymali przewłaszczony na rzecz Banku pojazd w swoim władaniu w charakterze biorącego w użyczenie (§ 5);

b) przelali na Bank swoje wierzytelności z tytułu ubezpieczenia Autocasco oraz wszystkie przyszłe wierzytelności wynikające ze wznawiania lub zawarcia nowej umowy ubezpieczenia AC i zobowiązali się do czasu zaspokojenia roszczeń Banku z umowy kredytowej, do opłacania składek

na ubezpieczenie OC i AC, zgodnie z umową ubezpieczenia, a nadto

do wznawiania lub zawierania nowych umów ubezpieczenia pojazdu

w zakresie OC i AC, której dotyczy przelew wynikający z umowy stron, oraz

do zawiadomienia Zakładu Ubezpieczeń o przelewie na rzecz Banku

i do okazania Bankowi dowodu tego zawiadomienia w przypadku zawarcia, wznowienia lub zawarcia nowej umowy ubezpieczenia (§ 3); powodowie zobowiązali się do okazywania Bankowi aktualnej polisy OC i AC w ciągu

7 dni po okresie obowiązywania poprzedniej umowy ubezpieczenia oraz dowodów opłacenia rat składek ubezpieczenia OC i AC (§ 7); w razie

nie okazania przez powodów w wymaganym terminie polisy AC lub OC Bank mógł dokonać ubezpieczenia pojazdu i obciążyć wydatkowaną kwotą powodów, którzy wprost wyrazili na to zgodę (§ 9); powodowie upoważnili ponadto

Bank do jednostronnego uzupełniania w treści umowy cesji danych dotyczących nazwy zakładu ubezpieczeń, numeru i daty wystawienia polisy, stanowiącej przedmiot przelewu (§ 3 ust. 1).

Ponadto Sąd Okręgowy pominął, że do wniosku o ubezpieczenie z dnia

26 maja 2009 r. ubezpieczający K. K. dołączył skierowane

do ubezpieczyciela zawiadomienie z tego samego dnia o dokonany przelew praw do odszkodowania z umowy ubezpieczenia (...) (typ polisy) (...) (numer polisy) na rzecz (...) Bank S.A. we W., tytułem zabezpieczenia udzielonego

mu przez Bank kredytu. Poinformował też, że nabycie przez (...) Bank S.A. we W. praw z przedmiotowego przelewu traci moc z chwilą całkowitej spłaty kredytu, po otrzymaniu przez ubezpieczyciela pisemnego zawiadomienia Banku

potwierdzającego, że zadłużenie z tytułu kredytu zostało spłacone lub w przypadku rezygnacji Banku

z zabezpieczenia spłaty kredytu w postaci cesji praw z polisy AC.

Podstawę powyższych ustaleń stanowiły: pochodzący od powodów oryginał umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz cesji praw z polisy AC zawartej przez powodów w dniu 25 maja 2009 r. ze (...) Bank S.A.

we W. oraz kserokopia skierowanego do pozwanego ubezpieczyciela wniosku powodów z dnia 26 maja 2009 r. o zawarcie umowy ubezpieczenia wraz załącznikami. Dokumenty te znajdowały się w przedstawionych przez pozwanego

aktach postępowania likwidacyjnego, a dowód z nich został przeprowadzony

w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Stanowiły one również podstawę ustaleń faktycznych tego sądu, co wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, chociaż ich treść nie była przedmiotem szczegółowych rozważań,

zwłaszcza

w powiązaniu z roszczeniem powodów.

Zgodnie z art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Natomiast zgodnie z art. 253 k.p.c., strona zaprzeczająca prawdziwości dokumentu prywatnego, który od niej pochodzi albo twierdząca, że zawarte w nim oświadczenie osoby, która je podpisała, od niej nie pochodzi, obowiązana jest okoliczności te udowodnić.

Jak słusznie wskazuje apelujący powodowie nie negowali faktu zawarcia w dniu 25 maja 2009 r. ze (...) Bank S.A. we W. umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz cesji praw z polisy AC ani jej skutków prawnych. Stosując się do jej postanowień przedstawili przedmiotową umowę pozwanemu ubezpieczycielowi przy zawieraniu umowy ubezpieczenia OC i AC. Treść przedmiotowej umowy i jej skutki w zakresie prawa własności będącego przedmiotem kradzieży samochodu osobowego marki N. (...) o numerze rejestracyjnym (...) znane były też Prokuratorowi Prokuratury Rejonowej(...)prowadzącemu dochodzenie w sprawie kradzieży z włamaniem w dniu 24 kwietnia 2010 r. przedmiotowego samochodu na szkodę S. B., K. K. oraz (...) Bank S.A. we W., który w postępowaniu tym występował również w charakterze pokrzywdzonego. Nie budzi też wątpliwości, że w toku postępowania powodowie nie odnieśli się wprost do treści przedmiotowej umowy, zwłaszcza w kontekście podniesionego przez (...) Spółkę Akcyjną (...)w W. w odpowiedzi na pozew zarzutu braku po ich stronie czynnej legitymacji procesowej. Nie budzi jednak wątpliwości, że uznali zarzut ten za chybiony nie dlatego, że przeczyli zawarciu takiej umowy czy wskazywali inną niż przywołana przez stronę pozwaną jej treść (art. 253 k.p.c.), lecz z uwagi na fakt, że to oni uiszcili w całości składkę w wykonaniu umowy ubezpieczenia zawartej z pozwanym Zakładem Ubezpieczeń w dniu 26 maja 2009 r. W ocenie powodów, skoro ubezpieczyciel nie żądał stosownej części składki od (...) Bank S.A. we W. i przyjął pełną składkę od powodów, to nie może odmówić wypłacenia powodom pełnego odszkodowania będącego jej ekwiwalentem. Powyższe wynika z oświadczenia pełnomocnika powodów (k. 89).

W kontekście powołanego oświadczenia pełnomocnika powodów oraz wobec powoływania się przez powodów na przedmiotową umowę zawartą ze (...) Bank S.A. we W. w relacjach z pozwaną i organami ścigania, przyjąć należy, że powodowie nie kwestionowali nie tylko faktu zawarcia w dniu 25 maja 2009 r. ze (...) Bank S.A. we W. umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz cesji praw z polisy AC, ale też jej treści. Wniosek taki jest uzasadniony na podstawie tzw. milczącego przyznania, stosownie do powołanego przez apelującego art. 230 k.p.c., co zasadnie wywodzi apelujący.

Słusznie też apelujący podnosi, że treść przedmiotowej umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz cesji praw z polisy AC winna stanowić istotną część podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, i winna być rozważona w kontekście przepisów prawa materialnego dotyczących cesji wierzytelności, w szczególności art. 509 k.c. i nast.

W prawidłowo ustalonym stanie faktycznym, obejmującym również przedstawione powyżej postanowienia zawartej przez powodów w dniu 25 maja 2009 r. ze (...) Bank S.A. we W. umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz cesji praw z polisy AC, należało bowiem podzielić podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 509 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie.

W ustalonym stanie faktycznym nie budzi bowiem wątpliwości, że powodowie zaciągnęli na zakup samochodu osobowego marki N. (...) o numerze rejestracyjnym (...), skradzionego im następnie, kredyt w (...) Bank S.A. we W.. Zabezpieczenie umowy kredytu stanowiły zawarte jednocześnie przez powodów z Bankiem kredytującym dwie czynności powiernicze, wzajemnie się uzupełniające. Mianowicie przewłaszczenie na zabezpieczenie oraz przelew wierzytelności z umowy ubezpieczenia AC nabytego pojazdu. Dopuszczalność takiego zabezpieczenia wierzytelności Banku z umowy kredytowej nie budzi wątpliwości w świetle poglądów orzecznictwa i doktryny, ma swoje oparcie w art. 353¹ k.c.

Umowa o przewłaszczenie na zabezpieczenie stanowi tzw. fiducjarne (powiernicze) przeniesienie własności, polegające na zabezpieczeniu wierzytelności przez przeniesienie na wierzyciela prawa własności rzeczy ruchomej z jednoczesnym upoważnieniem dłużnika do korzystania z rzeczy

w granicach ustalonych przez strony i zobowiązaniem wierzyciela do zwrotnego przeniesienia własności rzeczy na dłużnika w razie zaspokojenia zabezpieczonej wierzytelności przez dłużnika. Przewłaszczenie rzeczy w celu zabezpieczenia

nie następuje więc z zamiarem trwałego wyzbycia się jej własności. Realizacja zamierzonego przez strony celu takiej umowy następuje w ten sposób, że w razie niespłacenia długu wierzyciel może, jako właściciel rzeczy, podjąć czynności prowadzące do zaspokojenia się z tej rzeczy w celu umorzenia w całości lub

w części zabezpieczonej wierzytelności, np. poprzez jej sprzedaż i jest zobowiązany do rozliczenia się z dłużnikiem z uzyskanej ceny, w szczególności

do zwrotu dłużnikowi nadwyżki pozostałej po zaspokojeniu jego wierzytelności. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2011 r. V CSK 360/10, LEX

nr 1102269).

Do kategorii powierniczych czynności prawnych należy również instytucja przelewu wierzytelności na zabezpieczenie, stanowiąca osobiste zabezpieczenie wierzytelności. Przelew wierzytelności na zabezpieczenie stanowi jedno

z gospodarczych zastosowań instytucji przelewu wierzytelności, uregulowanej

w art. 509–517 k.c. Zgodnie z art. 509 k.c. wierzyciel (cedent) może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba

że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania (§1). Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę (cesjonariusza) wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (§ 2).

Gospodarczy cel cesji na zabezpieczenie polega na tym, że strony czynności prawnej umawiają się, że przelana wierzytelność ma służyć jako zabezpieczenie, np. kredytu udzielonego zbywcy przez nabywcę. Jeżeli kredyt zostanie spłacony, nabywca zobowiązany jest do przeniesienia wierzytelności z powrotem na zbywcę. Jeżeli jednak kredyt nie zostanie we właściwym czasie spłacony nabywca wierzytelności ma prawo zaspokoić się z niej, z tym, że jeśli uzyska od dłużnika większą kwotę, niż potrzebna jest do jego zaspokojenia, powinien wydać resztę zbywcy.

Następstwem przelewu wierzytelności dla zabezpieczenia jest to,

że cesjonariusz wstępuje w pozycję prawną cedenta jako wierzyciela w stosunku obligacyjnym. W stosunku zewnętrznym, względem osób trzecich, cesjonariusz może tę wierzytelność zbyć, zrealizować, zwolnić dłużnika ze zobowiązania. Jednak w stosunku wewnętrznym cesjonariusz ponosi odpowiedzialność względem cedenta z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania (art. 471 i n. k.c.), jeśli naruszy umowę przelewu na zabezpieczenie, np. rozporządzi wierzytelnością niezgodnie z celem zabezpieczenia czy też w większym zakresie, niż to jest wymagane dla uzyskania zabezpieczenia.

Co do zasady przedmiotem przelewu może być wierzytelność istniejąca, którą cedent może swobodnie rozporządzać, a zatem w sposób dostateczny oznaczona, zindywidualizowana poprzez określenie stosunku zobowiązaniowego, którego jest elementem (strony stosunku zobowiązaniowego i przedmiot świadczenia). W orzecznictwie uznaje się również, że skuteczne jest zbycie wierzytelności, nieoznaczonej dokładnie w umowie przelewu, jeżeli można

ją określić na podstawie treści stosunku zobowiązaniowego, z którego

ta wierzytelność wynika. Jednak do czasu przejścia wierzytelności z majątku zbywcy do majątku nabywcy powinno jednak dojść do wyczerpującego sprecyzowania także pozostałych elementów stosunku zobowiązaniowego,

w ramach którego istnieje zbywana wierzytelność. Cedowane na podstawie art. 509 i n. k.c. mogą być również tzw. wierzytelności przyszłe, tj. wierzytelności, które w chwili ich przeniesienia nie istnieją, a które mają powstać w przyszłości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1999 r. III CKN 423/98, LEX

nr 38867; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 września 1997 r. III CZP 45/97 LEX nr 31693; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2003 r. V CKN 345/01, LEX nr 79113; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2003 r.

IV CKN 513/01 LEX nr 467473).

Analiza powyższych rozważań i przedstawionej powyżej treści umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz cesji praw z polisy AC zawartej przez powodów w dniu 25 maja 2009 r. ze (...) Bank S.A.

we W., a także zawartej przez powodów w dniu 26 maja 2009 r.

z (...) S.A. V. (...) w W. umowy ubezpieczenia pojazdu N. (...) o numerze rejestracyjnym (...)

od utraty, zniszczenia lub uszkodzenia (Autocasco) na okres od dnia 27 maja

2009 r. do dnia 26 maja 2010 r., uzasadnia przyjęcie, że doszło do skutecznego przelewu wierzytelności z przedmiotowej umowy ubezpieczenia na rzecz (...) Bank S.A. we W.. Przelew dotyczył wierzytelności ze specyficznej umowy, której stroną miał być jeden z działających na rynku zakładów ubezpieczeń wybrany przez powodów, a nie narzucony przez Bank. Jednak powodowie zobowiązani byli do zawarcia takiej umowy i powiadomienia banku o jej zawarciu oraz treści w określonym terminie. Upoważniali też Bank

do uzupełnienia w treści umowy cesji danych dotyczących nazwy zakładu ubezpieczeń, numeru i daty wystawienia polisy, stanowiącej przedmiot przelewu oraz zobowiązywali się do wznawiania umowy ubezpieczenia do czasu spłaty kredytu. Tym samym do wyczerpującego sprecyzowania wszystkich elementów stosunku zobowiązaniowego, w ramach którego miała powstać zbywana wierzytelność, w okolicznościach sprawy doszło zgodnie z wolą stron w dwóch powiązanych ze sobą umowach, zawartych przez powodów z dnia 25 i 26 maja 2009 r. z cesjonariuszem (...) Bank S.A. we W.)

i dłużnikiem z umowy ubezpieczenia AC- pozwanym (...) S.A. V. (...) w W.).

Nie budzi też w ustalonym stanie faktycznym wątpliwości,

że wobec uiszczenia przez powodów składki, z chwilą zaistnienia jednego

z określonych w umowie ubezpieczenia AC wypadków, a mianowicie utraty przedmiotu ubezpieczenia, powstał obowiązek świadczenia zakładu ubezpieczeń. Zgodnie z art. 805 § 1 k.c. § 1 i § 2 pkt 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku.

Nie budzi również wątpliwości, że wobec kradzieży pojazdu, który był przedmiotem przewłaszczenia na zabezpieczenie, skutecznym zabezpieczeniem wierzytelności (...) Bank S.A. we W. z zawartej

z powodami umowy kredytowej pozostała jedynie cesja praw z umowy ubezpieczenia AC przedmiotowego pojazdu. Jednocześnie, wbrew obowiązkowi określonemu w art. 6 k.c., powodowie nie wykazali by cesjonariusz, (...) Bank S.A. we W. zrezygnował z zabezpieczenia spłaty kredytu w postaci cesji praw z polisy AC, w szczególności wobec spłacenia przez nich kredytu w całości lub części.

Tym samym wobec braku w ustalonym stanie faktycznym podstaw

do uznania, że umowa cesji wierzytelności z umowy ubezpieczenia z dnia 25 maja 2009 r. przestała wiązać jej strony, należało uznać, że legitymowany

do dochodzenia od pozwanego zapłaty odszkodowania z umowy ubezpieczenia AC zawartej przez strony w dniu 26 maja 2009 r. jest (...) Bank S.A. we W.. Zwłaszcza gdy pozwany Ubezpieczyciel został powiadomiony o przelewie, a zatem z mocy art. 512 k.c. (a contrario) obowiązany jest spełnić świadczenie na rzecz cesjonariusza. Zaś (...) we W. odpowiada wobec powodów za wykorzystanie przelanej wierzytelności zgodnie z postanowieniami umowy cesji, ponosząc z tego tytułu wobec powodów odpowiedzialność odszkodowawczą.

Wobec powierniczego charakteru przeniesienia przez powodów na rzecz (...) Bank S.A. we W. udziału we współwłasności pojazdu marki N. (...) o numerze rejestracyjnym (...), a nadto wobec kradzieży tego pojazdu, uniemożliwiającej zaspokojenie się przez (...) Bank S.A. we W. z przedmiotu przewłaszczenia zgodnie z umową przewłaszczenia na zabezpieczenie, bezprzedmiotowy

i jednocześnie nieuzasadniony, jest zarzut naruszenia art. 207 k.c. poprzez jego niezastosowanie. Nie można bowiem pomijać, że z powierniczego charakteru umowy przewłaszczenia, mającego potwierdzenie w treści umowy wskazanej

powyżej, wynika że celem przedmiotowej umowy było umożliwienie (...) Bank S.A. we W. zaspokojenia wierzytelności z umowy o kredyt z całego przedmiotu przewłaszczenia.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji, przy czym wobec oddalenia powództwa wskutek uwzględnienia apelacji pozwanego w całości, orzekł o kosztach procesu w obu instancjach na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c.